

Po stopách čs. legionářů a rakousko-uherských válečných zajatců v Kyrgyzstánu

Přednáška překladatele a cestovatele Zdeňka Lyčky

V roce 2022 jsme si připomněli 101. výročí návratu válečných zajatců z některých oblastí bývalého Sovětského svazu. V prvních vlnách se dostali domů vojáci z Ukrajiny a postupně také z území, které bylo průběžně obsazováno Rudou armádou. Jedni z posledních, kteří se po dlouhých letech strávených v zajetí konečně mohli vrátit, byli zajatci z Turkestánské gubernie. Byli převáženi vlaky přes Moskvu do dnešní estonské Narvy, odkud se přes Pobaltí a Polsko vlaky dostávali až na území nově vzniklé Československé republiky. Cílem naší cesty byla rekognoskace a identifikace vojenských hrobů a hřbitovů rakousko-uherských válečných zajatců československého původu, kteří byli umístěni v zajateckých táborech na území dnešního Kyrgyzstánu, a projednání možností úpravy již existujících a zřízení nových pamětních míst jejich posledního odpočinku (na území střední Asie zemřelo během 1. světové války a krátce po jejím skončení cca 10 tis. Čechů a Slováků).

Zdeňk Lyčka spolu s 1. místopředsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR J. Bartoškem, velvyslancem ČR v Kyrgyzstánu R. Hyklem, několika desítkami členů Spolku pro zachování odkazu českého odboje a Československé obce legionářské a příbuzných bývalých legionářů navštívil Kyrgyzstán ve dnech 2.–11. září 2022. Po příletu speciálním letadlem Armády ČR z Prahy do druhého největšího kyrgyzského města Oš se účastníci výpravy přesunuli autobusem do Džalálábádu, kde navštívili univerzitu v prostorách bývalé vojenské nemocnice a křesťanský hřbitov na místě bývalého zajateckého tábora. V hlubinných uhelných dolech v lokalitě Rudnik poblíž města Kyzyl-kija pracovali čeští a slovenští váleční zajatci, kteří zde v r. 1920 vlastními silami postavili památník zemřelým. Po uctění jejich památky se delegace vrátila zpět do Oše, odkud její členové odletěli místní aerolinkou do hlavního města Biškeku. Odtud pokračovali autobusem do Karakolu na břehu jezery Issyk-kul a přes Balykči a Buranu se vrátili do hlavního města. Položili věnec k památníku zemřelých členů programu Interhelpo, jehož dětským účastníkem byl mj. A. Dubček, sešli se s členy Sdružení Čechů v Kyrgyzstánu „Nazdar“ a poté odletěli zpět do ČR. Během cesty bylo dojednáno vybudování památníků/pietních míst čs. válečných zajatců v Biškeku, Kyzyl-kiji/Rudniku, Gulči, Džalálábádu, Oši a Karakolu.

Zajímá Vás historie čs. legií na území bývalého Sovětského svazu a unikátní fotografie a videonahrávky ze vzpomínkové cesty do Kyrgyzstánu? Pokud ano, neváhejte a přijďte. Budeme se na Vás těšit!

Informace o přednášejícím (zdenek_lycka@mzv.cz, mob. +420 776 750 488):

PhDr. Ing. Zdeněk Lyčka (1958) vystudoval systémové inženýrství na VŠB v Ostravě a moderní filologii se specializací dánština-angličtina na Karlově univerzitě v Praze. Před sametovou revolucí pracoval jako programátor, v r. 1990 nastoupil na MZV. V letech 1991–1996 působil na československém (českém) velvyslanectví v Kodani, v letech 1998–2002 byl ředitelem Českého centra ve Stockholmu a v letech 2008–2013 velvyslancem ČR v Dánsku. Do r. 2016 byl generálním ředitelem Českých center. Překládá severskou a angloamerickou literaturu, publikuje články a píše knihy. V zimě jezdí na běžkách (přešel mj. grónský ledovec), v létě splouvá na mořském kajaku velké evropské řeky (dosud pokořil Labe, Dunaj, Odru, Rhônu, Rýn, Vislu a Seinu). V březnu 2020 přešel po stopách čs. legionářů zamrzlý Bajkal, v roce 2021 se vypravil po stopách čs. legionářů do Uzbekistánu a v roce 2022 do Kyrgyzstánu.

KRÁTKÁ ANOTACE:

Skupina českých nadšenců do historie absolvovala v září 2022 vzpomínkovou cestu do Kyrgyzstánu po stopách čs. legionářů, která navázala na obdobné výpravy v roce 2020 na Sibiř (při níž účastníci – stejně jako českoslovenští legionáři před 100 lety – přešli zamrzlé jezero Bajkal) a v roce 2021 do Uzbekistánu. Cílem cesty do Kyrgyzstánu bylo především vzdát hold hrdinům, kteří odsud vstoupili do řad Československých legií, ale také uctít památku válečných zajatců, z nichž většina v Kyrgyzstánu zemřela na následky zranění, nemocí a válečných útrap. Vládní speciál přistál s výpravou ve městě Oš, odkud účastníci odjeli autobusem do Džalálábádu a navštívili lokalitu s bývalými uhelnými doly u města Kyzyl-kija. Poté se letecky přesunuli do hlavního města Biškeku, odjeli k jezeru Issyk-kul a přes Karakol se vrátili na letiště v Biškeku, odkud odletěli vojenským speciálem zpět do ČR. Během cesty bylo dojednáno vybudování památníku/pietního místa čs. válečných zajatců v Biškeku, Kyzyl-kiji/Rudniku, Gulči, Džalálábádu, Oši a Karakolu. Jeden z účastníků cesty – Zdeněk Lyčka – se s Vámi podělí o svoji středoasijskou zkušenost.